

Nr 191.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1943 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till länsstyrelserna jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 173—177) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1943/44 såsom förslagsanslag under rubriken Länsstyrelserna beräkna till Avlöningar 8,637,000 kronor, till Sjukvård m. m. 35,000 kronor, till Reseersättningar 110,000 kronor, till Expenser 1,400,000 kronor, till Publikationstryck 110,000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 301, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 21 maj 1943, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för länsstyrelserna, att tillämpas från och med den 1 januari 1944, *dels* godkänna av departementschefen förordade avlöningsstater för länsstyrelserna för tiden 1 juli—31 december 1943, respektive 1 januari—30 juni 1944, *dels ock* för budgetåret 1943/44 under rubriken Länsstyrelserna såsom förslagsanslag anvisa till Avlöningar 8,725,000 kronor, till Sjukvård m. m. 35,000 kronor, till Reseersättningar 150,000 kronor, till Expenser 1,500,000 kronor, samt till Publikationstryck 100,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr C. Sundberg *m. fl.* (I: 312) och den andra inom andra kammaren av herr V. Hedlund i Östersund *m. fl.* (II: 443), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta *dels* att övertalig ordinarie landskanslist och landskontorist samt extra ordinarie dylik befattningshavare, vilken icke anses olämplig för ordinarie respektive extra ordinarie landskanslist- eller landskontoristtjänst inom den nya organisationen, må av länsstyrelse kunna placeras i den lönegrad, som av riksdagen beslutas för ifrågavarande tjänst, *dels ock* att studentexamen införes såsom villkor för behörighet till landskanslist- och landskontoristtjänst;

dels ock två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr R. Lindström *m. fl.* (I: 313) och den andra inom andra kammaren av herr F. Kyling *m. fl.* (II: 444), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta

att ordinarie landskanslist och ordinarie landskontorist placeras i lönegrad

att extra ordinarie landskanslist och extra ordinarie landskontorist efter 6 års tjänstgöring såsom extra ordinarie må kunna placeras i lönegrad Eo 16, samt att avlöningsstaten för länsstyrelserna höjes med det belopp, som erfordras vid bifall till förslaget.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 443 och II: 444.

Länsstyrelserna: Avlöningar. Anslaget är å riksstaten för löpande budgetår upptaget med 8,637,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t den 9 oktober 1942 uppdragit åt t. f. kanslirådet B. Nilsson och numera landssekreteraren O. Åkesson att i egenskap av sakkunniga inom socialdepartementet verkställa utredning rörande lönegradsplaceringen för landskanslist och landskontorister, ha *de sakkunniga* den 25 februari 1943 avgivit betänkande rörande löneförhållandena för landskanslist och landskontorister jämte vissa därmed sammanhängande frågor.

Över betänkandet ha *utlåtanden* avgivits av samtliga länsstyrelser, statskontoret, allmänna lönenämnden, föreningen Sveriges landskanslist och landskontorister samt föreningen kvinnor i statens tjänst.

Beträffande i betänkandet framlagda förslag samt innehållet i remissyttrandena får utskottet, i vad angår i det följande icke behandlade delar, hänvisa till propositionen (sid. 6—22).

I skrivelse den 6 mars 1943 har *föreningen Sveriges länsassessorer, länsnotarier och länsbokhållare* hemställt, att uppflyttning i högre lönegrad skulle ske av samtliga för juridiskt utbildad personal avsedda befattningar vid länsstyrelserna med undantag för avdelningschefstjänsterna.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har i skrivelse den 7 september 1942 hemställt, att en extra ordinarie länsassessorstjänst å länets landskontor måtte inrättas från och med budgetåret 1943/44.

Vidare har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* i skrivelse den 31 augusti 1942 hemställt, att i personalförteckningen för tjänstemän å ordinarie stat vid länsstyrelserna måtte för Göteborgs och Bohus län från och med budgetåret 1943/44 upptagas tre expeditionsvaktbefattningar med placering i lönegraden A 5.

Slutligen ha *länsstyrelserna i Kristianstads, Hallands samt Göteborgs och Bohus län* i särskilda skrivelser den 12 juni, 9 juni och 20 maj 1942 hemställt, att åtgärder måtte vidtagas till förbättrande av försvarsassistenternas vid länsstyrelserna löneförmåner.

Hösten 1942 hava *länsstyrelserna* i särskilda framställningar avgivit förslag till beräkning av utgifterna under nästa budgetår för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen har beträffande föreslagna ändringar i fråga om organisation och lönesättning anfört följande.

Frågan om en förbättrad löneställning för landskanslist och landskontorister, vilka för närvarande äro placerade i lönegraden A 15 såsom ordinarie och Eo 14 såsom extra ordinarie, har, såsom av det föregående framgår, varit aktuell under en följd av år. De särskilda sakkunniga, som hösten

1942 fingo i uppdrag att utreda frågan, hava i sitt förslag förklarat, att de icke kunnat begränsa sig till spörsmålet om ifrågavarande befattningshavares lönegradsplacering utan funnit ofrånkomligt att undersöka, huruvida icke en del av de arbetsuppgifter, som regelmässigt åligga landskanslisterna och landskontoristerna, kunde anförtros åt mindre kvalificerad personal. De sakkunniga hava funnit detta vara fallet och föreslagit, att utbyte i viss omfattning skulle ske av ordinarie och icke-ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna mot kvinnliga befattningshavare i lönegraderna A 11, A 9 och — till någon del — A 7. För vinnande av tillräcklig fasthet och effektivitet hos organisationen hava de sakkunniga vidare föreslagit, att landskansliet och landskontoret skulle uppdelas i ett begränsat antal arbetsdetaljer, envar uppbyggd kring en i görligaste mån homogen och naturligt avgränsad samt tillräckligt stor grupp av diariet. Varje arbetsdetalj borde i princip erhålla en ordinarie landskanslist respektive landskontorist som föreståndare, vilken skulle leda arbetet inom detaljen, lämna upplysningar till allmänheten, i lämplig utsträckning ombesörja ärendenas beredning och uppsätta förslag till beslut samt utgöra en förmedlande länk mellan föredragandena och föreståndaren underställd personal. Ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna borde i personalstaten upptagas till det antal, som erfordrades för besättande av befattningarna såsom föreståndare för arbetsdetalj. Vidare borde finnas icke-ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna samt kvinnlig biträdespersonal i den omfattning, som krävdes för utförande av övrigt inom detaljerna förekommande arbete, med beaktande i fråga om varje arbetsmoment av att användande av överkvalificerad arbetskraft i möjligaste mån undvekes. De sakkunniga hava i enlighet med dessa synpunkter, efter länsstyrelsernas hörande, för varje länsstyrelse upprättat förslag till personalstater, särskilt för landskansliet och särskilt för landskontoret. Vid genomförande av de sakkunnigas förslag skulle 28 ordinarie och 41 extra ordinarie landskanslisttjänster samt 11 ordinarie och 36 extra ordinarie landskontoristtjänster komma att utbytas mot befattningar i lägre lönegrader.

Vidkommande härefter frågan om lönegradsplaceringen av de ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna hava de sakkunniga anfört, att utöver tidigare åberopade skäl för en förbättrad löneställning för innehavarna av dessa tjänster — de alltmer kvalificerade göromål, som ifrågavarande befattningshavare under senare år fått sig ålagda, och befattningarnas nuvarande karaktär av sluttjänster — tillkomme, att vid genomförande av de sakkunnigas förslag om organiserande av arbetsdetaljer de ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna genomgående finge sig ålagda större ansvar och mera kvalificerade arbetsuppgifter än hittills. Då de ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna skulle vara föreståndare för sinsemellan likvärdiga arbetsdetaljer, hava de sakkunniga ansett, att samtliga dessa befattningshavare borde placeras i samma lönegrad. Med hänsyn till bland annat den försämring av befodringsutsikterna för extra ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna, som ett genomförande av de sakkunnigas förslag skulle innebära, hava de sakkunniga förordat viss förbättring av löneställningen även för dessa befattningshavare. De sakkunniga hava föreslagit, att de ordinarie och extra ordinarie landskanslisterna och landskontoristerna, som borde finnas i den nya organisationen, skulle placeras i lönegraderna A 17 respektive Eo 15. Ordinarie landskanslist eller landskontorist, vilken icke vore lämplig som föreståndare för arbetsdetalj eller bleve övertalig inom den nya organisationen, skulle uppföras å övergångsstat i nuvarande lönegrad (A 15) och en befattning i lönegraden A 11 eller lägre vakanssättas. Övertalig extra ordinarie landskanslist eller landskontorist borde enligt de sakkunnigas mening få kvarstå i tjänst i nuvarande lönegrad (Eo 14), varvid även i dylikt fall vakanssättning av lägre befattning borde ske.

De sakkunnigas förslag — vars huvuddrag jag nu återgivit — avser i första hand en rationalisering av det arbete vid länsstyrelserna, som icke bör vara förbehållet den juridiskt utbildade personalen. Rationaliseringen skall enligt sakkunnigförslaget genomföras så, att länsstyrelserna tilldelas befattningshavare med för varje slag av arbetsuppgifter avpassade kvalifikationer och att arbetet på lämpligt sätt fördelas mellan dessa befattningshavare. En följd av rationaliseringsåtgärderna blir, att innehavarna av de nya ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna åläggas större ansvar och mera kvalificerade uppgifter än som i regel åvila nuvarande landskanslist- och landskontorister. Detsamma torde i viss mån gälla beträffande de extra ordinarie landskanslist- och landskontorister, som enligt förslaget skola ingå i den nya organisationen. Vid sådant förhållande synas de för närvarande tillämpade restriktiva löneruleringsprinciperna icke böra lägga hinder i vägen för genomförande av de sakkunnigas förslag, att dessa befattningshavare beredas en förbättrad löneställning. Då sakkunnigförslaget jämväl i övrigt synes vara väl motiverat, tillstyrker jag detsamma i dess huvuddrag. Det av flertalet remissinstanser uttalade önskemålet om placering av de nya ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna i lönegraden A 18 kan jag sålunda icke biträda.

Vad länsstyrelsen i Kopparbergs län anført därom, att vid genomförande av de sakkunnigas förslag å mindre och medelstora landskanslien ärenden av skilda slag skulle behöva hänföras till samma arbetsdetalj synes riktigt. Givetvis innebär detta förhållande som betingas av en önskan att begränsa antalet arbetsdetaljer viss olägenhet. Emellertid torde ej heller inom en alltigenom homogen arbetsdetalj någon mera ingående granskning kunna från föreståndarens sida förekomma av beredningsarbetet beträffande varje särskilt ärende, som anförtrotts honom underställd personal. Föreståndarens uppgift i detta avseende synes böra i främsta rummet vara att fördela arbetet och utöva en mera allmän översyn av detsamma inom detaljen. Den av lönenämnden och föreningen kvinnor i statens tjänst påtalade klyvningen av länsstyrelsebefattningarna i skilda kategorier synes knappast möjlig att i praktiken undvika. Emellertid förtjänar understrykas vad de sakkunniga anført därom, att hinder givetvis icke föreligger att till innehavare av landskanslist- eller landskontoristtjänst utse lämplig kvinnlig befattningshavare. Därest vid pågående utredning rörande åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetsätt skulle visa sig — i enlighet med lönenämndens förmodan — att åtskilliga arbetsuppgifter, som nu åvila jurister, skulle med fördel kunna anförtrös åt befattningshavare utan juridisk examen, synes detta väl närmast böra leda till att uppgifterna överflyttas från juristerna till landskanslist- respektive landskontorister eller befattningshavare i lägre lönegrad och icke, såsom lönenämnden synes ifrågasätta, att landskanslist- och landskontorister, vilka kunna betros med sådana arbetsuppgifter, befordras till befattning i s. k. juristgrad.

Jag förordar sålunda, att arbetsdetaljer anordnas inom samtliga länsstyrelser med undantag av överståthållarämbetet, vars statliga avdelningar erhöllo sin nuvarande organisation så sent som den 1 januari 1943, att samtliga de ordinarie landskanslist- och landskontorister samt extra ordinarie sådana befattningshavare, som skola finnas inom den nya organisationen, skola vara placerade i lönegraden A 17 respektive Eo 15 samt att ordinarie landskanslist- och landskontorister samt befattningshavare i lönegraderna A 11, A 9, A 7 och A 4 skola vid de särskilda länsstyrelserna finnas till det antal, som framgår av den personalförteckning, jag i det följande anhåller få underställd riksdagen. I personalförteckningen ha i utjämnande syfte vissa ändringar vidtagits i förhållande till de sakkunnigas förslag. Sålunda har antalet lands-

kontoristtjänster vid länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus samt Jämtlands län minskats från 6 till 5 respektive från 4 till 3, länsstyrelsen i Örebro län för landskansliet tilldelats ytterligare en biträdesbefattning i lönegraden A 7, envar av länsstyrelserna i Hallands och Norrbottens län för landskontoret erhållit en biträdesbefattning i lönegraden A 4 samt envar av länsstyrelserna i Jönköpings och Västerbottens län en ytterligare sådan befattning å landskontoret. Emellertid är att märka att enligt den sammanställning av extra ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna, som senare kommer att framläggas, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län erhåller 4 extra ordinarie landskontoristtjänster mot föreslagna 3, medan länsstyrelsen i Örebro län tilldelas endast 3 extra ordinarie biträdestjänster å landskansliet mot föreslagna 4, länsstyrelsen i Jönköpings län endast 2 extra ordinarie landskontoristtjänster mot föreslagna 3 samt länsstyrelsen i Norrbottens län endast 4 extra ordinarie biträdestjänster å landskontoret mot föreslagna 5. Beträffande vissa länsstyrelser hava vidare biträdesbefattningarna utan ändring av det sammanlagda antalet fördelats mellan de särskilda befattningskategorierna på något annorlunda sätt än de sakkunniga föreslagit.

Vad angår de extra ordinarie landskanslist-, landskontorist- och biträdesbefattningarnas antal och fördelning mellan länsstyrelserna ansluter jag mig i huvudsak till sakkunnigförslaget. Extra ordinarie sådana befattningar böra tills vidare förekomma i enlighet med följande sammanställning.

L ä n	Landskansli		Landskontor	
	Landskanslist	Kontorsbiträden	Landskontorister	Kontorsbiträden
Stockholms	5	6	3	10
Uppsala	2	2	1	2
Södermanlands	1	3	1	2
Östergötlands	3	3	1	5
Jönköpings	2	3	2	5
Kronobergs	2	2	1	3
Kalmar	2	4	1	4
Gotlands	1	—	2	—
Blekinge	2	1	2	2
Kristianstads	3	3	1	5
Malmöhus	5	8	4	8
Hallands	2	2	1	3
Göteborgs och Bohus	5	7	4	6
Älvsborgs	4	5	1	4
Skaraborgs	2	3	1	3
Värmlands	3	4	2	3
Örebro	2	3	2	4
Västmanlands	2	3	1	3
Kopparbergs	3	4	2	3
Gävleborgs	3	4	2	4
Västernorrlands	4	6	2	5
Jämtlands	2	2	1	4
Västerbottens	2	3	2	4
Norrbottens	2	3	2	4

Det torde här böra anmärkas, att de särskilda länsstyrelserna enligt min mening tilldelats ordinarie och extra ordinarie landskanslist- och landskontorister i sådan omfattning, att möjlighet bör finnas att utan ökning av dessa tjänsters antal i viss utsträckning överflytta arbetsuppgifter, som nu åligga juridiskt utbildad personal, till landskanslist- och landskontorister.

Personalförteckningen och sammanställningen upptaga icke några befattningshavare för bestyret med omsättningsskatten eller för utökning av taxeringsavdelningarna. Därest förslag till ändrad organisation av omsättnings-

skatte- eller taxeringsavdelningarna senare skulle föreläggas riksdagen, torde i samband därmed uppkommande frågor om erforderliga ändringar i personaluppsättningen få upptagas till prövning och avgörande.

Av det sagda framgår, att jag endast i mycket begränsad omfattning anser mig kunna tillmötesgå av åtskilliga länsstyrelser gjorda framställningar om inrättande av lönegradsplacerade tjänster utöver vad de sakkunniga föreslagit.

Beträffande förslagets ikraftträdande samt erforderliga övergångsbestämmelser har departementschefen anfört följande.

Med hänsyn till länsstyrelsernas uttalanden beträffande den tidpunkt, då arbetsdetaljer kunde organiseras vid länsstyrelserna, vill jag förordna, att den nya organisationen genomföres samtidigt vid alla länsstyrelser med undantag av överståthållarämbetet. Då efter riksdagens beslut i ärendet åtskillig tid erfordras för vidtagande av de organisatoriska förändringarna, finner jag den 1 januari 1944 vara lämplig dag för den nya organisationens ikraftträdande. Därest någon länsstyrelse på grund av särskilda förhållanden skulle finna sig förhindrad inrätta viss arbetsdetalj från nämnda dag, bör hinder icke möta för Kungl. Maj:t att medgiva anstånd härmed. Det antal landskanslister och landskontorister å övergångsstat, som enligt angivna regler kommer att finnas vid länsstyrelserna efter omorganisationens genomförande, kan icke för närvarande exakt angivas utan blir beroende av resultatet av tillsättningen av de nya tjänsterna i lönegraden A 17. Sedan 42 ordinarie landskontorister med förordnande å häradskrivartjänst den 14 maj 1943 utnämnts till ordinarie häradskrivare, utgör antalet ordinarie landskontorister numera 57. Hela antalet ordinarie landskontorister i den nya organisationen utgör 88. Med hänsyn till av länsstyrelserna lämnade upplysningar angående de nuvarande landskontoristernas lämplighet för de nya befattningarna synes man emellertid böra utgå från att ungefär 12 av dem komma att uppföras å övergångsstat. Antalet landskanslisttjänster å övergångsstat synes böra tills vidare beräknas sålunda, att till skillnaden mellan antalet med ordinarie innehavare för närvarande besatta landskanslisttjänster, 120, å ena sidan, samt antalet nya sådana tjänster, 104, å den andra, eller sålunda 16, lägges förslagsvis 10 tjänster, avsedda för nuvarande ordinarie landskanslister, som utöver berörda 16 icke äro lämpliga såsom arbetsdetaljförståndare. Enligt denna beräkning skulle antalet landskanslisttjänster å övergångsstat bliva 26. Landskanslist- respektive landskontoristtjänsterna å övergångsstat synas böra upptagas i personalförteckningen utan angivande av till vilket län de särskilda tjänsterna äro knutna. Nuvarande extra ordinarie landskanslist eller landskontorist, som icke kan beredas plats i den nya organisationen, synes i enlighet med sakkunnigförslaget böra få kvarstå i tjänst i nuvarande lönegrad (Eo 14). Så länge landskanslist- respektive landskontoristbefattning å övergångsstat eller extra ordinarie landskanslist- respektive landskontoristbefattning i lönegraden Eo 14 finnes vid länsstyrelse skall i princip motsvarande antal befattningar vid vederbörande länsstyrelseavdelning i lönegraderna A 11 och lägre hållas vakanta. Emellertid visar en undersökning beträffande konsekvenserna härav, att vid ett fåtal länsstyrelser, därest samtliga nuvarande ordinarie och extra ordinarie landskanslister respektive landskontorister kvarstanna vid vederbörande länsstyrelse, så många i den nya personalförteckningen upptagna biträdesbefattningar skulle vakansättas, att återstående antal sådana befattningar understiger nuvarande antal ordinarie biträdestjänster. Innehavarna av sistnämnda tjänster äro visserligen flyttningsskyldiga, men då en förflyttning i vissa fall skulle kunna för vederbörande innebära väsentliga olägenheter, torde Kungl. Maj:t böra er-

hålla bemyndigande att under särskilda förhållanden medgiva begränsning av ifrågavarande vakanssättning.

I detta sammanhang bör påpekas, att befattningen som kansliskrivare vid länsstyrelsen i Jämtlands län enligt min mening skall hållas vakant, så länge en landsfiskal å övergångsstat tjänstgör vid länsstyrelsen.

Vad rör övriga med omorganisationen sammanhängande frågor har departementschefen anfört följande.

Beträffande formerna för tillsättning av de nya ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänsterna torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter framställning av vederbörande länsstyrelse medgiva denna rätt att utan föregående kungörelseförfarande besätta vissa eller samtliga tjänster med därtill lämpliga ordinarie landskanslist- och landskontorister. I övrigt synes kungörande av tjänsterna böra ske i vanlig ordning. Till skillnad från de sakkunniga är jag av den meningen, att ordinarie landskontorister, vilka tjänstgöra såsom tillförordnade häradsskrivare, böra givas tillfälle att välja mellan att med frånträdande av förordnandet å häradsskrivartjänsten erhålla ordinarie landskontoristtjänst i lönegraden A 17 eller att med bibehållande av förordnandet uppföras å övergångsstat i lönegraden A 15. Enligt min mening synas länsstyrelserna böra framgå med viss varsamhet, när fråga uppkommer att entlediga övertaliga extra landskanslist- och landskontorister.

Med anledning av vissa remissinstansers hemställan om förkortning av tjänstetiden för landskanslist- och landskontorister innan extra-ordinarieanställning får jag uttala, att de ändringar av cirkuläret till länsstyrelserna den 12 november 1937 angående lönesättning för icke-ordinarie personal vid länsstyrelserna m. m., som på grund av ifrågavarande omorganisation eller eljest kunna befinnas påkallade, torde böra vidtagas av Kungl. Maj:t.

Vad slutligen angår frågan om meddelande av särskilda kompetensföreskrifter för landskanslist- och landskontoristbefattningar får jag såtillvida ansluta mig till de sakkunnigas uppfattning, att krav på studentexamen eller däremot svarande utbildning icke synes böra föreskrivas för tillträde till ifrågavarande tjänster. Däremot finner jag det av länsstyrelsen i Kopparbergs län framförda förslaget om viss tids tjänstgöring å landsfiskalskontor respektive häradsskrivarkontor såsom villkor för behörighet till landskanslist- respektive landskontoristtjänst värt beaktande. Emellertid är jag icke beredd att nu taga slutlig ställning till detta förslag. Eventuell föreskrift i ämnet synes böra kunna meddelas i administrativ ordning genom ändring av kungörelsen den 12 maj 1865 angående förändrade villkor för anställning i statens civila tjänstebefattningar.

Jag får i detta sammanhang erinra om att riksdagen hemställt om reglering av anställnings- och avlöningsvillkoren för icke-ordinarie personal. Chefen för finansdepartementet torde, efter avslutande av vissa förberedande undersökningar, komma att anmäla förslag om att den av riksdagen sålunda väckta frågan upptages till utredning.

Beträffande de särskilda framställningarna har departementschefen anfört följande.

Den av föreningen Sveriges länsassessorer, länsnotarier och länsbokhållare gjorda framställningen om lönegradsuppflyttning av flertalet juristtjänster vid länsstyrelserna anser jag mig böra avstyrka.

Länsstyrelsens i Älvsborgs län hemställan om inrättande av en extra ordinarie länsassessorstjänst å landskontoret i länet anser jag icke tillräckligt motiverad. Jag kan därför icke tillstyrka framställningen.

Vad härefter angår länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län framställning om inrättande av ytterligare en ordinarie expeditionsvaktbefattning vid länsstyrelsen finner jag mig icke kunna tillstyrka densamma.

Den av vissa länsstyrelser gjorda hemställan om löneförbättring för försvarsassistenterna slutligen synes — vid det förhållande att 1941 års hemorts-försvarssakkunniga väntas inom den närmaste tiden framlägga förslag till ny lokalförsvarsorganisation och däri torde komma att till behandling upptaga frågan om försvarsassistenternas ställning — icke böra föranleda någon åtgärd.

Då omorganisationen av länsstyrelserna är avsedd att genomföras från och med den 1 januari 1944 förslås skilda personalförteckningar och avlöningsstater för tiden 1 juli—31 december 1943 och för tiden 1 januari—30 juni 1944. För den förra tidsperioden förutsättes den personalförteckning, som fastställts den 2 juni 1939, alltså äga tillämpning, medan för den senare tidsperioden personalförteckningen ändras så att den överensstämmer med den personalorganisation, som skall finnas efter det den nya ordningen blivit genomförd.

Vad beträffar avlöningsstaterna ha utgifterna för avlönande av personal, avsedd för den administrativa försvarsberedskapen, ansetts böra ersättas i särskild ordning. Vidare förutsätts bokföringsgranskare under nästa år bliva erforderliga i ungefär samma omfattning som under innevarande budgetår. Från dessa utgångspunkter och under beaktande av de förslag, som departementschefen framlagt, beräknas medelsbehovet för budgetåret 1943/44 under länsstyrelsernas avlöningsanslag till sammanlagt 8,725,000 kronor, varav 4,300,000 kronor för tiden 1 juli—31 december 1943 och 4,425,000 kronor för tiden 1 januari—30 juni 1944.

Länsstyrelserna: Sjukvård m. m. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 35,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås anslaget uppfört med oförändrat belopp.

Länsstyrelserna: Reseersättningar. Anslaget, som för innevarande budgetår upptagits med 110,000 kronor, föreslås för nästa budgetår med hänsyn till kostnaderna för vid länsstyrelserna anställda bokföringsgranskares resor uppfört med 150,000 kronor.

Länsstyrelserna: Expenser. Anslaget är för löpande budgetår upptaget med 1,400,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås anslaget med hänsyn till behovet av extra inventarieanskaffning samt ökade arbetsuppgifter och inträdd prisstegring höjt med 100,000 kronor och uppfört med 1,500,000 kronor.

Länsstyrelserna: Publikationstryck. Anslaget föreslås för budgetåret 1943/44 minskat med 10,000 kronor i förhållande till löpande budgetår och uppfört med 100,000 kronor.

Den föreslagna omorganisationen avser landskanslisternas och landskontoristernas arbetsuppgifter och löneställning. En uppdelning av arbetsuppgifterna föreslås så, att en del anförtros mindre kvalificerad personal i lönegraderna A 11, A 9 och — till någon del — A 7. Härigenom skulle 39 ordinarie och 77 extra ordinarie landskanslist- och landskontoristtjänster

kunna utbytas mot befattningar i lägre lönegrader. De återstående tjänsterna skulle uppflyttas i lönegrad, de ordinarie från A 15 till A 17 och de extra ordinarie från Eo 14 till Eo 15.

I motionerna I: 313 och II: 444 föreslås, att de ifrågavarande ordinarie tjänsterna skola uppflyttas ännu ett steg i löneplanen, nämligen till 18 lönegraden. Extra ordinarie landskanslist och landskontorist föreslås skola efter sex års tjänstgöring såsom extra ordinarie likaledes kunna uppflyttas ett steg till 16 lönegraden. Till stöd för nämnda förslag om högre lönegradsplacering hava motionärerna bland annat andragit, att ett flertal myndigheter under den långa tid, som ifrågavarande befattningshavares lönefrågor varit aktuella, för ordinarie landskanslister och landskontorister förordat 17 eller 18 lönegraden, att deras arbetsuppgifter efter omorganisationen bleve mer kvalificerade än de tidigare varit samt att därför en lägre lönegrad än A 18 nu icke borde ifrågakomma.

Utskottet har funnit Kungl. Maj:ts förslag om uppdelning av arbetsuppgifterna ändamålsenligt. Även de skäl som anförts till stöd för att landskanslister och landskontorister nu böra erhålla en förbättrad löneställning synas utskottet bärande. Vidkommande lönegradsplaceringen torde vad i motionerna anförts till stöd för lönegraden A 18 åt de ordinarie tjänstemännen i och för sig förtjäna beaktande. Emellertid bör framhållas, att lönegradsplaceringen nu prövats av särskilda sakkunniga och Kungl. Maj:t. Utskottet är icke för sin del berett att förorda högre löneställning än den, som därvid befunnits motsvara ifrågavarande tjänstemäns blivande arbetsuppgifter.

Vidkommande frågan om kompetensföreskrifter för landskanslist- och landskontoristbefattningar ansluter sig utskottet till departementschefens uppfattning, att krav på studentexamen eller däremot svarande utbildning icke bör föreskrivas för tillträde till ifrågavarande tjänster. Utskottet kan alltså icke tillstyrka yrkandet på denna punkt i motionerna I: 312 och II: 443.

Kungl. Maj:t har föreslagit sådana övergångsordningar, att övertaliga landskanslister och landskontorister icke skola, vare sig de äro ordinarie eller extra ordinarie, behöva lida minskning i nu utgående löneförmåner. De skola nämligen enligt förslaget övergångsvis bibehållas i sina innehavda lönegrader mot vakanssättning av motsvarande antal nyinrättade tjänster i lägre lönegrad. I motionerna I: 312 och II: 443 har yrkats, att jämväl övertaliga tjänstemän skulle komma i åtnjutande av förenämnda uppflyttning i lönegrad. Ehuru vissa skäl kunna anföras för motionärernas ifrågavarande yrkande, har utskottet i jämväl denna fråga funnit sig böra förorda Kungl. Maj:ts förslag.

Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 312 och II: 443 samt I: 313 och II: 444

I) godkänna följande personalförteckning för länsstyrelserna, att tillämpas från och med den 1 januari 1944:

erson.
Tjänstemän & ordinarie stat.

L ä n	Lön enligt särsk. best.	Lönegrad A 30		Lönegrad A 27	Lönegrad A 24		Lönegrad A 21		Lönegrad A 17		Lönegrad A 11	Lönegrad A 9	Lönegrad A 7		Lönegrad A 5	Lönegrad A 4
	Lands-hövding	Lands-sekreterare	Lands-kamrerare	Läns-assessor	Länsnotarie av 1:a klass	Länsnotarie av 2:a klass	Länsbokhållare av 1:a klass	Länsbokhållare av 2:a klass	Landskanslist	Landskontorist	Landskriverare	Kontorist	Förste exped.-vakt	Kansli-biträde	Expeditionsvakt	Kontorsbiträde
Stockholms	1	1	1	2	1	1	2	1	8	5	2 + 1	1 + 1	1	3 + 3	3	4 + 8
Uppsala	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	1 + 2
Södermanlands	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	2 + 1	1	2 + 3	1	3 + 3
Östergötlands	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	2 + 3
Jönköpings	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	0 + 1	1 + 0	1	1 + 1	1	1 + 1
Kronobergs	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	2 + 3
Kalmar	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1 + 1	1	1 + 1
Gotlands	1	1	1	2	1	1	—	—	3	2	0 + 1	0 + 1	1	1 + 1	1	1 + 1
Blekinge	1	1	1	2	1	1	—	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	1 + 3
Kristianstads	1	1	1	2	1	1	2	—	7	5	2 + 2	2 + 2	1	4 + 3	3	5 + 6
Malmöhus	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	0 + 1	1 + 0	1	1 + 1	1	1 + 1
Hallands	1	1	1	2	1	1	2	—	5	5	2 + 1	2 + 1	1	3 + 3	2	5 + 5
Göteborgs och Bohus	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	2 + 1	2 + 2	1	2 + 2	1	2 + 2
Älvsborgs	1	1	1	2	1	1	1	—	4	3	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	1 + 1
Skaraborgs	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1 + 1	1 + 1	1	2 + 2	1	2 + 2
Värmlands	1	1	1	2	1	1	—	—	4	3	0 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	2 + 1
Örebro	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	1 + 1
Västmanlands	1	1	1	2	1	1	—	—	5	3	1 + 1	1 + 1	1	2 + 1	1	2 + 3
Kopparbergs	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1 + 1	2 + 1	1	2 + 2	1	2 + 2
Gävleborgs	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	2 + 1	1	2 + 2	1	2 + 2
Västernorrlands	1	1	1	2	1	1	1	—	5	4	2 + 1	2 + 2	1	2 + 2	1	3 + 3
Jämtlands	1	1	1	2	1	1	—	—	4	4	0 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	1 + 2
Västerbottens	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	1 + 2	1	2 + 2
Norrbottens	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1 + 1	1 + 1	1	1 + 1	1	2 + 2

Tjänstemän & övergångsstat.

Befattning	Lönegrad
26 landskanslist	A 15
12 landskontorister	A 15

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e

3 länsassessorer (Stockholms län)	Eo 27	1 länsassessor (Älvsborgs län)	Eo 27
3 länsassessorer (Malmöhus län)	Eo 27	2 länsassessorer (Västernorrlands län)	Eo 27
2 länsassessorer (Göteborgs o. Bohus län)	Eo 27	1 länsassessor (Norrbottens län)	Eo 27

- Anm. 1.* Så länge landskanslist- respektive landskontoristbefattning å övergångsstat eller extra ordinarie landskanslist- respektive landskontoristbefattning i lönegraden Eo 14 finnes vid länsstyrelse, skall motsvarande antal befattningar vid vederbörande länsstyrelseavdelning i lönegraderna A 11, A 9, A 7 (kanslibiträden) och A 4 i nu nämnd ordning hållas vakanta, därest icke Kungl. Maj:t med hänsyn till särskilda förhållanden medger, att viss eller vissa av sistnämnda befattningar må återbesättas.
- Anm. 2.* Befattningen som kansliskrivare vid länsstyrelsen i Jämtlands län skall hållas vakant, så länge en landsfiskal å övergångsstat tjänstgör vid länsstyrelsen.

Statsutskottets utlåtande nr 191.

II) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas under tiden 1 juli—31 december 1943:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	kronor	250,000	
2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	1,886,500	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m.	kronor	5,000	
b. Ersättning till försvarsassistenter, <i>förslagsvis</i> »		43,500	» 48,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Bokföringsgranskare	kronor	287,500	
b. Annan personal »		1,312,500	» 1,600,000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	»	45,000	
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	470,000	
			Summa kronor 4,300,000.

III) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1944:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	kronor	250,000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	1,889,000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	101,500
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. . .	kronor	5,000

b. Ersättning till försvarsassistent, <i>förslagsvis</i>	kronor	43,500	kronor	48,500
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:				
a. Bokföringsgranskare	..... kronor	287,500		
b. Annan personal	»	1,328,500	»	1,616,000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	....		»	45,000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	.....		»	475,000
				<hr/> Summa kronor 4,425,000

IV) för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

- a) till *Länsstyrelserna: Avlöningar* 8,725,000 kronor;
- b) till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* 35,000 kronor;
- c) till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* 150,000 kronor;
- d) till *Länsstyrelserna: Expenser* 1,500,000 kronor;
- e) till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* 100,000 kronor.

Stockholm den 11 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 192.

Reservationer:

- 1) av herrar *Lindström*, *Ward* och *Nilsson* i Steneberg;
  - 2) av herr *Sundberg*.
-